

Nr 668

Av herr Ohlin m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 196, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 196 har föreslagits en skärpning av den statliga inkomstskatten för aktiebolag och ekonomiska föreningar med 25 procent. För aktiebolag föreslås skattesatsen höjd från 40 till 50 procent av den beskattningsbara inkomsten och för ekonomiska föreningar från 32 till 40 procent. De högre skattesatserna är avsedda att tillämpas fr. o. m. 1957 års taxering. För 1956 års taxering föreslås en höjning av skattesatserna till 45 respektive 36 procent.

Skatteskräpningen motiveras av departementschefen med konjunkturpolitiska skäl och skall i enlighet med finansministerns uttalanden i proposition nr 190 betraktas såsom tillfällig.

Den föreslagna skattehöjningen måste mot bakgrunden av tidigare uttalanden från statsmakternas sida betecknas som ett klart avsteg från deklarerade intentioner. Vi vill erinra om att då den nuvarande skattesatsen år 1947 fastställdes till 40 procent mot tidigare 32, skedde detta under uttrycklig hänvisning till den då gällande fria avskrivningsrätten. 1945 års statsskatteberedning, som förordade den då beslutade höjningen, behandlar i sitt betänkande (SOU 1946: 49) frågan huruvida en skärpning av bolagsbeskattningen kan äga rum utan att verka hämmande på företagsamheten och utan att utgöra hinder för bolagens konsolidering samt anför i detta sammanhang:

Därvid må erinras om den aktiebolagen — liksom även ekonomiska föreningar, ömsesidiga försäkringsbolag och sparbanker — tillkommande rätten till fri avskrivning på inventarier, varigenom möjlighet förefinnes för vederbörande företag att sörja för sin konsolidering. Även genom värderingen av ineliggande varulager kunna skapas dolda reserver och så sker också i stor utsträckning. Slutligen må erinras om lagstiftningen angående rätt till avdrag för avsättning till investeringsfond, genom vilken lagstiftning möjlighet beredes till uppskov med vidtagande av dispositioner av olika slag. — — — Med hänsyn till dessa möjligheter för aktiebolagen att konsolidera sin ställning och skapa dolda reserver finner beredningen icke sannolikt, att en viss skärpning av bolagsbeskattningen skulle kunna befaras medföra hämmande verkningar med avseende å företagsamheten.

Av beredningen här citerade uttalande framgår klart att den då föreslagna höjningen från 32 till 40 procent måste ses i samband med de då gällande reglerna för fri avskrivning.

I propositionen i ärendet till 1947 års riksdag (prop. 212) underströk dåvarande finansministern statskatteberedningens synpunkter. Under frågans behandling i riksdagen framhöll han vidare, att om en bolagsskatt å 40 procent vore hög, vore de avskrivningsregler som de svenska bolagen finge tillämpa desto mildare och man finge "väl väga det ena mot det andra". (FK prot. nr 35/1947, s. 28).

Frågan har senare berörts av 1949 års skatteutredning (SOU 1951: 51), som betonade, att frågan om bolagsskattens höjd enligt uttalanden i samband med 1947 års lagstiftning var väsentligen sammankopplad med bolagens möjligheter att skattefritt bilda dolda reserver. För beskattningsåret 1951 — framhöll utredningen vidare — hade dessa möjligheter på visst sätt inskränkts genom lagstiftningen om investeringsskatt. Men då denna lagstiftning var av tillfällig natur, ansåg utredningen inte att frågan om inkomstbeskattningens storlek därigenom bringats i principiellt annat läge än tidigare. Någon *sänkning av bolagsskatten* — det var detta skatteutredningen diskuterade — kunde därför inte anses påkallad. Skulle emellertid bolagens rätt till avskrivning å inventarier eller till nedskrivning av lager *bli väsentligt beskurna på mera varaktigt sätt* (kurs. här), torde dock, framhöll utredningen, även frågan om beskattningens höjd få tagas under omprövning.

Det i proposition nr 100 till innevarande riksdag framlagda förslaget om nya regler för företagsbeskattningen innebär en skärpning av de ursprungligen som tillfälliga betecknade inskränkningarna i den fria avskrivningsrätten och i rätten till nedskrivning av varulager. Detta förhållande borde med hänsyn till tidigare utfästelser närmast ha föranlett ett förslag från departementschefens sida om en sänkning av skattesatsen i avsikt att undvika den höjning av skattebelastningen på företagen, som statsmakterna år 1947, med tanke på företagens konsolideringsmöjligheter och en hög beskattningens hämmande inverkan på företagsamheten, förklarade sig vilja undgå.

Det är också helt naturligt — med tanke på tidigare uttalanden av utredningar och av statsmakterna själva — att man så sent som i den senaste företagsbeskattningskommitténs betänkande (SOU 1954: 19) liksom departementschefen själv i årets proposition om nya permanenta regler för företagsbeskattningen (prop. nr 100) diskuterar frågan om en eventuell *sänkning* av bolagsskatten. Frågan om en höjning har uppenbarligen ansetts sakna all aktualitet. (Propositionen är daterad den 4 februari 1955).

Företagsbeskattningskommittén har även behandlat frågan om variation i skattesatsen *som konjunkturpolitiskt medel* och ansett sig på angivna skäl böra *avvisa* en sådan åtgärd. Departementschefen har i propositionen av den 4 februari inte anmält någon häremot avvisande mening. Det nu framlagda förslaget om omedelbar höjning av bolagsskatten belyser därför den planlöshet och villrådighet, som i allt högre grad kommit att känneteckna regeringens allmänna ekonomiska politik.

Vi ansluter oss till ståndpunkten att en tillfällig höjning av skattesatsen för företagen är en för konjunkturpolitiska syften föga lämpad åtgärd. Den högre beskattningen kan minska obenägenheten att göra utgifter och kan därigenom verka på kort sikt inflationsdrivande. I övrigt vill vi hänvisa till företagsbeskattningskommitténs ovan refererade ståndpunkt.

Den nu föreslagna skattehöjningen är avsedd att träda i kraft omedelbart och slå ut med full effekt vid 1957 års taxering. Under samma tid hinner också de nya reglerna för avskrivning å maskiner och andra inventarier träda i kraft. Samtidigt utgår enligt tidigare beslut av årets riksdag en allmän investeringsavgift, som ävenledes drabbar företagen. Ett sådant staplande av olika skattepolitiska åtgärder på varandra kan svårigen vara ändamålsenligt. Tillräckliga motiv för en dylik politik kan enligt vår uppfattning inte finnas med hänsyn till rådande konjunkturläge. Företagens behov av såvitt möjligt fasta skatteregler, som skapar hållbarast möjliga bas för ekonomisk planering, talar, såsom även framhållits av företagsbeskattningskommittén, bestämt häremot. En mera stabil skattepolitik gagnar i längden företagens utvecklingsmöjligheter och motståndskraft mot konjunkturpåfrestningar och därmed även de anställda.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 196 med förslag om höjd beskattning för aktiebolag och ekonomiska föreningar m. fl. juridiska personer.

Stockholm den 13 maj 1955

Bertil Ohlin

Filip Kristensson
i Osby

Wald. Svensson

Ragnhild Sandström

O. Malmborg
Skövde